

Lausunto

23.08.2023

Asia: VN/26048/2021

Lausuntopyyntö liikenteen esteettömyysvisiosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto

23.8.2023

Liikenteen esteettömyysvisio

Open Knowledge Finland ry (OKFI) kiittää mahdollisuudesta kommentoida liikenteen esteettömyysvisiota.

1. Avoin tieto

Visiossa on jo huomioitu kiitettävästi esteettömyystiedon avoin jakaminen. Pidämme tärkeänä, että liikenteen esteettömyyttä toteutettaessa kaikki mahdollinen data avataan loppukäyttäjille standardoitujen rajapintojen kautta. Tietomallit, metatiedot ja formaatit tulee standardoida. Tämä on tärkeää sekä periaatteellisesti että käyttäjäkokemuksen kannalta.

Visiossa todetaan, että digitaaliset palvelut suunnitellaan esteettömiksi. Tämä on tärkeää jo JHS 190:n toteutumisen kannalta, mutta julkisen sektorin ei tarvitse tehdä kaikkea työtä. Kun esteettömyystieto on avattu standardoitujen rajapintojen kautta, myös kansalaisyhteiskunta voi osallistua sovellusten laatimiseen. Esimerkiksi joukkoliikenteen matkatiedot ovat jo nyt luoneet laajahkon sovellusekosysteemin, jota ylläpitävät kolmannet osapuolet.

Tämä ei poista julkisen sektorin vastuuta toteuttaa laadukkaat ja esteettömät perussovellukset, mutta tiedon avaaminen on, paitsi modernia ohjelmistosuunnittelua, myös tapa löytää lisähartioita kantamaan vastuuta. Avoimet rajapinnat ja järjestelmät lisäävät myös tutkitusti innovaatiota (mm. Aitamurto & Lewis, 2012; Huhtamäki ym. 2017; Bonardi ym. 2016).

Konkreettisesti esitämme, että kalvolta 11 muutettaisiin kolmas kohta muotoon:

3. Esteettömyyttä koskeva data on avoimesti saatavilla koneluettavassa ja standardisoidussa muodossa.

Esteettömyystieto kulkee toimijoiden välillä ja edelleen rajapintojen kautta käyttäjille. Esteettömyystiedon tulee kattaa sekä staattinen, kuten esteettömien palveluiden olemassaolo, että reaaliaikainen data, kuten häiriötiedotteet.

Tämä sanamuoto ei jätä perusteita jättää esteettömyystietoa avaamatta, jos se on muuten saatavilla.

2. Laaja esteettömyyskäsitelmä

Lisäksi muistutamme, että esteettömyys liikenteessä on käsitettävä laajasti. Vieläkin liikennejärjestelmiä rakennetaan usein autojen ehdoilla. Kolmasosalla suomalaisista ei ole henkilöauton ajokorttia (Traficom), ja näiden ihmisten liikkuminen autopainotteisessa liikennejärjestelmässä riippuu laadukkaista palveluista. Kokonaisvaltaiset liikkumispalvelut (MaaS) tekevät kaikkien liikkumisen helpommaksi ja halvemmaksi.

Tehokkaat MaaS-palvelut edellyttävät, että ihmisten liikkumistarpeesta kerätään tietosuojaa kunnioittaen omadataa ja palveluista tarjotaan avoimesti dataa asiakkaiden ja ekosysteemin yritysten käyttöön. Skaalaetu suosii datan avointa jakamista avoimesti rajapintojen kautta monien toimijoiden käyttöön. Datan avoimuus tulee varmistaa säädöksin, koska pienen maan liikkumispalveluilla on luontainen monopolisoitumistaipumus. Esimerkiksi useilta Euroopan laajuisilta data hub -toimijoilta voi hakea tähän mallia.

Toivotamme hyvää jatkoa liikenteen esteettömyystyölle.

23.8.2023

Lähteet:

Aitamurto, T., & Lewis, S. C. (2013). Open innovation in digital journalism: Examining the impact of Open APIs at four news organizations. *New media & society*, 15(2), pp. 314-331

Bonardi, M., Brioschi, M., Fuggetta, A., Verga, E. S., & Zuccalà, M. (2016). Fostering collaboration through API economy: the E015 digital ecosystem. In *Software Engineering Research and Industrial Practice (SER&IP)*, 2016 IEEE/ACM 3rd International Workshop on (pp. 32-38). IEEE.

Huhtamäki, J., Basole, R., Still, K., Russell, M., & Seppänen, M. (2017). Visualizing the geography of platform boundary resources: The case of the global API ecosystem

Peltola Janne
Open Knowledge Finland